

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma

LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI

Vantaan arviointikulttuurin painopisteet

Arvioinnin kehittäminen on osa koulun toimintakulttuurin kehittämistä. Arviointikulttuuria kehitetään vuorovaikutuksessa oppilaiden, huoltajien ja koulun opetushenkilöstön kanssa. Koulun arviointikulttuuri on merkittävässä asemassa siinä, millaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijana ja ihmisenä.

Jokaisessa vantaalaisessa koulussa keskustellaan vuosittain koulun arviointikulttuurista ja koulukohtaiset tarkennukset kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Vantaalla on erillinen perusopetuksen johtoryhmän hyväksymä arviointiohjeistus, jota päivitetään tarpeen mukaisesti.

Arvioinnin toteuttamiseen osallistuvat oppilaat, opettajat ja huoltaja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilasta tukeva ja kannustava arviointi perustuu kaikkien näiden osapuolten yhteistyöhön. Ohjaava palaute koulupäivän aikana on keskeisin osa arviointia. Arviointi ohjaa myös opetuksen toteutusta.

Vantaan arviointikulttuurin kehittämisen painopisteet ovat:

- Itsearviointi
- Arviointikeskustelu
- Monipuoliset tavat näyttää osaamista
- Arvioinnin avulla saatavan tiedon hyödyntäminen opetuksen suunnittelussa

Arvioinnin tulee kohdistua taitojen ja tietojen arviointiin, ei oppilaan persoonaan.

Arviointi lukuvuoden aikana

Jatkuva, koulun arjessa toteutuva monipuolinen arviointi ja vuorovaikutukseen perustuva ohjaava palaute ovat keskiössä. Tämän lisäksi Vantaalla annetaan lukuvuosidistus ja kaksi väliarviointia, joista toinen on kirjallinen väliarviointi ja toinen arviointikeskustelu.

Kirjallisessa väliarvioinnissa käytetään sanallista arviointia vuosiluokilla 1-5 ja numeroarviointia vuosiluokilla 6-9.

Vuosiluokilla 1-6 oppilaanarvioinnissa painottuvat kannustavuus ja ohjaavuus. Vuosiluokilla 7-9 arvioinnissa korostuu osaaminen suhteessa päättöarvioinnin kriteereihin.

Kaiken koulussa tapahtuvan arvioinnin tulee perustua opetussuunnitelmaan; määriteltyihin tavoitteisiin ja hyväksyttyihin arviointikriteereihin. Arviointi on osa koulupäivän arkea. Arvioinnin painopiste on oppilaan oppimisprosessissa. Kannustavaa, monipuolista ja ohjaavaa palautetta annetaan oppilaalle säännöllisesti oppimisprosessin kuluessa. Ohjaava palaute on tulevaan suuntautuvaa ja konkreettista. Oppilas ja opettaja asettavat tavoitteet ja suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Koulussa arvioidaan niitä asioita, joita oppilas voi omalla työskentelyllään edistää, ja joihin opettaja voi opettamisellaan vaikuttaa.

Oppilasta ohjataan arvioimaan opiskeluaan ja oppimistaan. Arvioinnista saatua tietoa hyödynnetään opetuksen suunnittelussa. Oppilasta ohjataan löytämään itselleen sopivin tapa oppia. Oppilaalle tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia näyttää osaamistaan. Arvioinnissa käytetään

menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa; toiminnallisesti, suullisesti, ja/tai kirjallisesti ja mahdollisesti tarvittavin apuvälinein.

Tavoitteena on, että oppilaalle muodostuu arvioinnissa kuva omista vahvuuksistaan ja kehitettävistä osa-alueistaan.

Itsearviointi

Oppilaan itsearviointi on osa oppimisprosessia. Oman opiskelun arviointia pitää opetella ja oppilaita ohjataan tekemään itsearviointia koulupolun alusta asti. Itsearviointi tukee motivaation syntymistä ja se perustuu oppilaan ja opettajan väliseen avoimeen vuorovaikutukseen. Itsearvioinnin pääpaino on oppilaan ja opettajan välisessä keskustelussa. Keskustelun tulee olla ohjaavaa, rohkaisevaa, realistista ja riittävän yksityiskohtaista.

Tavoitteet, joihin pyritään, määritellään yhteistyössä oppilaan ja opettajan kanssa ja tehdään näkyviksi. Tällöin oppilaalla on myös tiedossa, mitä ja miten arvioidaan. Oppilasta ohjataan ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan. Häntä ohjataan arvioimaan omaa edistymistään ja kehittämisen tarpeitaan. Näin lisätään hänen omaa vastuuntunnettaan oppimisestaan.

Vertaisarvioinnilla oppilaat oppivat tukemaan ja kannustamaan toisiaan oppimisprosessissa. Oppilasta ohjataan arvioimaan ja tukemaan oman ryhmänsä työskentelyä ja oppimista. Häntä ohjataan antamaan toisille oppilaille myönteistä ja rohkaisevaa palautetta.

Arviointikeskustelu

Vuosittain järjestetään arviointikeskustelu, johon osallistuvat oppilas, huoltaja ja luokanopettaja/luokanvalvoja. Arviointikeskustelu on osa monipuolista arviointia, joka ohjaa ja kannustaa opiskelua sekä kuvaa, miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvu- ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Oppilaan itsearviointi on keskeinen osa tätä arviointikeskustelua. Vantaalla laaja-alaisen osaamisen alueet arvioidaan arviointikeskustelussa ja ne toimivat sen runkona.

Ennen arviointikeskustelua oppilas täyttää itsearviointikaavakkeen, johon huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua ennen keskustelua.

Koulut valitsevat arviointikeskustelujen ajankohdat ja kirjaavat ne lukuvuosisuunnitelmaan. Nivelvaiheiden (2. ja 6. vuosiluokka) arviointikeskustelujen ajankohdaksi suositellaan maaliskuuta ja yläkoulujen ajankohdaksi loka-maaliskuuta.

Erityisen tuen oppilaiden osalta arviointikeskustelu voidaan sisällyttää HOJKS:an päivitykseen.

Vantaalla arviointikeskustelu käydään tavoitteiden ja hyvinvoinnin hengessä – pääosassa on lapsi!

Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi

Jokaisen lukuvuoden päätteeksi oppilaat saavat lukuvuositolustuksen, jossa arvioidaan kaikki opetetut oppiaineet. Koulut käyttävät Vantaan yhteistä todistusohjaa.

Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt

Oppilaan oppimisen edistymistä seurataan ja edistymisestä käydään keskustelua oppilaan ja huoltajien sekä oppilaan opettajien kanssa.

Ennen luokalle jättämistä on tarkasteltava oppilaan kokonaistilannetta; miten oppilasta on tuettu ja miten hän hyötyisi mahdollisesta luokan kertaamisesta. Erityisen tuen oppilaan kohdalla luokan kertaamisen sijaan tulee arvioida vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen järjestämistä. Oppilaalla, jolla on yksilöllistettyjä oppiaineita, ei luokan kertaamisen perusteena voi olla heikko koulumenestys yksilöllistetyissä oppiaineissa.

Mikäli näyttää siltä, että oppilas ei suorita oppiainetta hyväksytysti, hänelle tulee antaa mahdollisuus erikseen osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot ennen lukuvuoden loppumista tai hänelle tulee järjestää mahdollisuus osoittaa ne lukuvuoden päätyttyä, ennen seuraavan lukuvuoden alkamista.

Valinnaisten aineiden arviointi

Taide- ja taitoaineiden valinnaisaineiden arviointi on osa kyseisen, kaikille yhteisen oppiaineen arviointia. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineiden valinnaisten aineiden osalta, vaan arvosana kuuluu osaksi kaikille pakollisen taide- ja taitoaineen arviointia. Yläkoulun lyhyt valinnainen taide- ja taitoaineen valinnaiskurssi voi korottaa jo päättäneen aineen arvosanaa päättötodistukseen.

Muut kuin taide- ja taitoaineiden valinnaiset aineet, jotka ovat oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia, arvioidaan sanallisesti. Lisäksi vuosiluokilla 7-9 vähintään kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset aineet arvioidaan numeroin.

Päättöarviointi

Päättöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut opetussuunnitelmassa (tai HOJKS:issa) määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet.

Oppilaalle tulee taata monipuoliset ja riittävät mahdollisuudet osoittaa osaamistaan, jotta opettaja voi sitä arvioida. Päättöarvioinnissa tulee huomioida oppilaan oppimisen edistyminen ja osaamisen paraneminen. Oppilaalle tulee antaa riittävästi aikaa suoriutua jostakin tehtävästä, kokeesta tai muusta näytöstä, esimerkiksi erilaisilla uusinta- ja lisänäytoillä.

Erityisen tärkeää oppilaan tilanteeseen sopivien näyttömahdollisuuksien järjestäminen on tapauksissa, joissa oppilaalla on oppimisvaikeuksia tai puutteellinen suomen/ruotsin kielen taito.

Todistukset

Todistukset ovat yksi osa arviointikokonaisuutta. Jatkuva, koulun arjessa toteutuva monipuolinen arviointi, ohjaava palaute ja arviointikeskustelut ovat keskiössä.

Lukuvuositolistuksissa 1-5 vuosiluokilla käytetään sanallista arviointia ja 6-9 vuosiluokilla numeroarviointia.

Käyttäytymisen arviointi

Vantaalla kukin koulu laatii käyttäytymisen tavoitteet.